

igyekszik az előző tárgyalás tanulságainak felhasználásával megrajzolni s megállapítja, hogy az eddigi 15 esztendő fejlődés éppen csak megmutathatja azokat az erővonalakat, melyeknek egymásrahatásában formálódik egy-egy nemzedék lelkülete. Azért nehéz lenne a szlovenszkói serdülő lelkületét élesen kirajzolni. Szlovenszkóisága kétágú fejlődést jelent számára: egyrészt küldetést, hogy az ott élő magyarság szellemi életének őre legyen és azt az emberiség haladásának és tökéletesedésének vonalán tartsa meg, másrészt állandó szellemi érintkezést az ú. n. szlovák és cseh nemzettel és kultúrkörökkel, ami lelkületében természetesen lassan hidat ver két egymást meg nem értő világ között.

Bizonyos dolog, hogy szerzőnk s ők ott a határon túl sok problémát másként látnak, mint mi megcsontított határainkon és szent honfi-fájdalmunk érzelmein belül. Nekik, a határon kívüli magyaroknak bármiképpen is és bizony a mi segítségünk nélkül, ki kellett alakítaniok a maguk életfelfogását, hogy reális körülményeikhez és viszonyaikhoz alkalmazkodjanak s mégis mint öntudatos magyarok éljenek és dolgozzanak kultúrájuk fönmaradásán és továbbépítésén. Mi — sajnos, egyéb hathatós eszközünk irántuk és sorsuk iránt táplált óhajtsáink szolgálatában nem lévén — egyelőre csupán figyelemmel és szeretettel, boldogulásukra irányuló hő vággyal és a megváltó, szebb jövő reménységével kísérhetjük törekvéseiket. Ez a legkevesebb, amit tennünk kell, de a legtöbb is, amit tehetünk.

Ezekkel az érzelmeikkel s ezekkel a megfontolásokkal ajánljuk olvasóink figyelmébe Krammer Jenő értékes könyvét és mélyen szántó fejtegetéseit.

Gyulai Ágost dr.

Bognár Cecil: Az iskolás gyermek. [Szülők könyvtára 15—16. szám.] Budapest, 1935. A Studium kiadása. 72 lap.

A gyermek századát éljük, így szól az egyik „közhely“, melyet gyakran hallunk napjainkban. És bizonyos dolog is az, hogy bár a neveléstörténet tanúsága szerint az új nemzedékre irányuló tevékenység minden időben foglalkoztatta az emberiség gondolkodóit, soha ilyen általánossá nem lett a ráeszmélés a nevelés feladataira, mint századunkban, főképpen a világháború óta eltelt évtizedekben. Most lett igazán politikummá a nevelés ügye. S mint ahogy a politikai szenvedély a mai művelt társadalomnak minden tagját magával ragadja a nevelésügyi kérdések aktuálitása alól sem tudja kivonni magát senkisé. Nem is szabad. Voltak idők, nem is olyan régen, mikor abban a felfogásban, hogy az iskola s a benne folyó nevelői és tanítói munka közügy, az új nemzedéknek, a gyermeknek, természetes nevelői, a szülők, legalább is a szülők többsége, természetesnek tartották azt, hogy maradék nélkül az iskolára bízzák a gyermekeik sorsára oly elhatározóan fontos nevelésnek és tanításnak ügyét. Szerencsére ma már túl van a társadalom ezen a könnyelmű felfogáson és állásponton. Nem az iskola iránti bizalom megrendülését, hanem a feladat nagyságának megértését jelenti az, hogy a szülők mindinkább tudatára ébrednek annak, mennyire osztozniok kell a felelősségekben az iskolával és segítségére lenniök, ha a maguk részéről egy jobb és szebb jövő lehetőségét akarják szolgálni az új nemzedék lelki arculatának ki-

formálásával. Természetes azonban az, hogy nem elég, ha a szülők csak született nevelők, vagyis ú. n. naturalisták ezen a téren s nem elég, ha csak ösztönszerű pedagógiával végeznek az Istentől rájuk bízott feladatot gyermekeik nevelésében. Bizonyos nevelői öntudatra is kell törekedniök, főleg azért, hogy diszharmonia ne támadjon az ő eljárásuk és az iskola munkája között.

Ennek a szülőket pedagógiai kérdésekben felvilágosító, öntudatosító munkának szolgálatába óhajtott lépni az Imre Sándortól megindított „Szülők Könyvtára“, melynek legutóbbi füzeté Bognár Cecilnek előttünk fekvő kis munkája.

E helyes kis kötetben a gyermeknevelés gyakorlati kérdései foglalkoztatják a szerzőt, midőn a sorozat intenciójának megfelelően elsősorban a szülők-höz szól, de úgy, hogy a testi és lelki nevelési kérdésekről a szülők részére készült vademecum fejtegetéseit a hivatalos pedagógusok is haszonnal olvashatják.

A kedves kis kötet tartalmát tevő fejtegetéseket szerzőnk négy fejezetre osztja, külön szólna a testi nevelésről, a vallási és erkölcsi nevelésről, a gyermek kedélyének neveléséről és a szellemi nevelésről, mely utóbbi névvel az általános értelmi nevelésnek nevezett feladatokat jelöli meg. A könyvecske ötödik, függelésszerű szakaszát a pályaválasztás problémájának szenteli.

Szerzőnk mondanivalóinak súlypontja szemelláthatólag az erkölcsi nevelésről szóló fejezetbe esik, amit természetesen tesz az a körülmény, hogy a szülői háznak épen az erkölcsi nevelés feladatainak megoldásában van főrésze. Az ott elmondottak között fejt ki, hogy milyen veszedelmes a szülői nevelés eredményességének szempontjából az, hogy a társadalom szinte kétféle erkölcsi mértékkel mér a felnőttek és a gyermekek magatartásának elbírálásánál. A gyermek meglátja ezt az igazságtalanságot és megérzi a benne rejlő destruktív elemet. Ebben a fejezetben adja szerzőnk a legtöbb tanácsot és hasznos útmutatást, így pl. a nevelésben fontos következetességre, a példára, a parancsra, az elkönyeztetésre, a jutalmazásra és büntetésre, a fegyelmezésre, a felelősségérzetre, a lelkiismeretességre, a bizonyítvány és osztályismétlés, a túlterhelés stb. kérdéseire vonatkozólag.

A szellemi (értsd: érteimi) nevelésről szóló részben igen okosan, reálisan és a modern divatos, jelszavas törekvéseket mérséklően szól hozzá az idegen nyelvek tanulásának ma különösen aktuálisá lett problémájához.

Szerzőnk kis könyvének értékét főleg abban látjuk, hogy mikor a nevelés általános törvényeinek kincsét a szülők részére átváltja gyakorlati tanácsok forgótölkéjévé, bár oly figyelmeztetéseket nyújt e téren, melyekről maga is megmondja bevezetésében, hogy többnyire nem újak, mégis tudatosá teszi a szülők körében azt, hogy a nevelési általános elvek ismerete nem elég a cél elérésére, törekedni kell azoknak gyakorlati alkalmazására is. Egyben ráeszmélteti az érdekelt szülői társadalmat sok elhanyagolt feladatra és sok elkövetett hibára.

Mindent összefoglalva, megállapíthatjuk, hogy Bognár Cecil művében gyakorlati értékű okos könyvvel gyarapodott pedagógiai irodalmunk.

Gyulai Agost dr.